

FACTSHEET

mei 2011

Kenmerken van de zorglandbouw in 2011

Aantal zorgboerderijen: circa 1100, aantal deelnemers: circa 25.000, omzet 63 miljoen euro (2009). Belangrijkste doelgroepen: ouderen met dementie, mensen met een psychische hulpvraag, mensen met een verstandelijke beperking, ex-verslaafden, probleemjongeren, kinderen met autisme, mensen met burn-out en (ex)gedetineerden.

EFFECTEN VAN ZORGLANDBOUW VOOR VERSCHILLENDE DOELGROEPEN

Wat is het effect van zorg op boerderijen voor de verschillende doelgroepen, zoals ouderen met dementie, ex-verslaafden en probleemjongeren?

Het onderzoek naar de effecten van zorglandbouw staat nog in de kinderschoenen. Wel zijn al enkele studies verricht, onder meer door Plant Research International (Wageningen UR), het Trimbos Instituut en Topaze Jeugdzorg. De resultaten van deze studies zijn gebundeld in de publicatie 'Beter op de boerderij?'. Deze rapportage beschrijft ook kort gerelateerd onderzoek naar bijvoorbeeld de relatie tussen groen en gezondheid. De publicatie verschijnt in juni 2011. Hieronder vindt u een overzicht van de belangrijkste aspecten.

KWALITEITEN VAN ZORGBOERDERIJEN

Op de zorgboerderij is een aantal positieve factoren voor verschillende cliëntgroepen als vanzelfsprekend aanwezig. Deze kwaliteiten sluiten aan bij actuele zorgbenaderingen waarin zelfredzaamheid of empowerment, de klant centraal, zorg dicht bij huis en meedoen in de maatschappij centraal staan.

- Duidelijke structuur en (dag)ritme
- Veilige omgeving, kleinschalig
- Continuïteit in de begeleiding
- Boer (en gezin) fungeren als rolmodel, ook als vakman en niet alleen als hulpverlener
- Zinvol werk met verantwoordelijkheden
- Contact met de natuur/ groene omgeving
- Nadruk op iemands mogelijkheden in plaats van beperkingen
- Het 'normale' leven
- Buiten de eigen omgeving, afleiding

- Sociale gemeenschap om deel van uit te maken, sociale contacten
- Fysieke arbeid, vaak in de buitenlucht
- Zicht op natuurlijke levensprocessen (geboorte, dood, groei, verval)

Uit onderzoek blijkt dat deze kwaliteiten mogelijk de volgende effecten hebben op de verschillende doelgroepen.

Jongeren met gedragsproblemen

- Afname probleemgedrag
- Beter contact met eigen gezin, beter functioneren op school of werk
- Minder agressie, conflicten en contact met politie
- Meer verantwoordelijkheidsgevoel
- Minder vervreemding van het 'normale' leven
- Meer gestimuleerd eigen creativiteit te gebruiken
- Minder neiging het 'slechte pad' weer op te gaan
- Preventie van zwaardere problemen

Ouderen met dementie

- Hogere inname van voedsel en vocht
- Meer sociale contacten, ook buiten de instelling
- Meer stimulans om mee te doen en actief te blijven
- Mannen ervaren dit als een positieve vorm van dagbesteding

Mensen met psychische of verslavingsproblemen

- Minder frequent gebruik van middelen
- Minder contact met hulpverleners tijdens traject
- Toename conditie: fitter, meer energie, herstel lichaam
- Toename eetlust, opbouwen van een regelmatig voedingspatroon
- Productiever worden, leren energie beter te verdelen
- Tot rust komen, beter slapen
- Toename zelfvertrouwen en zelfrespect door waardering van de boer, werkresultaten en een andere blik van buitenwereld

- Socialer gedrag: meer saamhorigheid, andere taal, nettere omgangsvormen
- Toename doorzettingsvermogen, betrokkenheid en verantwoordelijkheid: door toewijzing bepaalde taken en verzorgen van dieren en gewassen
- De ervaren kwaliteit van leven is niet significant veranderd

Mensen met een verstandelijke beperking

- Meer zelfvertrouwen
- Meer sociale contacten
- Soms: opstap kunnen maken naar werk in reguliere landbouw

De publicatie 'Beter op de boerderij? Wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van zorglandbouw' is een uitgave van de Taskforce Multifunctionele Landbouw. De publicatie is vanaf half juni 2011 te downloaden op www.multifunctionelelandbouw.nl of te bestellen bij de Taskforce via info@multifunctionelelandbouw.nl

LITERATUUR (selectie)

M. Elings, D. Haubehofer, J. Hassink, P. Rietberg & H. Michon (2011) *Effecten van zorgboerderijen en andere dagbestedingsprojecten voor mensen met een psychiatrische of verslavingszorgachtergrond*. Plant Research International (Wageningen UR) en Trimbos Instituut.

Hassink, J., R. de Meyer, P. van der Smam & J. Veerman (2011) 'Effectiviteit van ervarend leren op de boerderij.' *Tijdschrift voor de Orthopedagogiek* 50 (2):51-63.

Bruin, S. de (2009) *Sowing in the autumn season. Exploring benefits of green care farms for dementia patients*. Wageningen Universiteit

Maas, J. (2009) *Vitamine G: Green environment, healthy environment*. Nivel.

De Vries, S., J. Maas & H. Kramer (2009) *Effecten van nabije natuur op gezondheid en welzijn*. Wageningen: Alterra.

E. Baars, M. Elings & J. Hassink (2008) *De Hoge Born verbindt: kwaliteiten en effecten van zorgboerderij De Hoge Born*. Plant Research International en Louis Bolk instituut.

Gezondheidsraad en Raad voor Ruimtelijke, Milieu- en Natuuronderzoek (2004) *Natuur en gezondheid. Invloed van natuur op sociaal, psychisch en lichamelijk welbevinden*. Den Haag: Gezondheidsraad en RMNO.

Ketelaars, D. E. Baars & H. Kroon (2001) *Werkend Herstellen: Een onderzoek naar therapeutische (leef)werkgemeenschappen voor mensen met psychiatrische problematiek*. Utrecht: Trimbos Instituut en Louis Bolk Instituut.

